

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 78/2026**

Het Hof vernietigt meerdere bepalingen van de wet die voorziet in een procedure voor de toelating tot verblijf voor staatlozen, met name de twee grondvoorwaarden, namelijk de voorwaarde dat de betrokkene niet de nationaliteit van een andere Staat kan verwerven of herkrijgen en de voorwaarde dat de betrokkene eerder moet beschikken over een wettig verblijf van meer dan drie maanden of over een verblijf als kandidaat-vluchteling

De wet van 10 maart 2024 voert een procedure in voor de toelating tot verblijf voor staatlozen, dat zijn personen die de nationaliteit van geen enkele Staat bezitten. Verschillende verenigingen die vreemdelingen verdedigen, vorderen de gedeeltelijke vernietiging van de wet. Volgens hen worden diegenen die toelating tot verblijf wegens staatloosheid vragen, gediscrimineerd ten opzichte van kandidaat-vluchtelingen.

Het Hof aanvaardt meerdere van hun kritieken en vernietigt daarom een aantal bepalingen. Zo mag de wetgever niet vereisen dat de aanvrager niet de nationaliteit van een andere Staat *kan* verwerven of herkrijgen. Een persoon is immers staatloos wanneer hij geen nationaliteit bezit, ongeacht of hij al dan niet de nationaliteit van een andere Staat kan verwerven of herkrijgen. Evenmin mag worden bepaald dat de aanvraag tot verblijf wegens staatloosheid niet in overweging wordt genomen wanneer de aanvrager niet eerder beschikte over een wettig verblijf van meer dan drie maanden of over een verblijf als kandidaat-vluchteling. Het Hof oordeelt verder dat de aanvrager in beginsel mondeling moet worden gehoord tijdens de procedure. Volgens het Hof moet het vijfjarige verblijfsrecht als staatloze een aanvang nemen wanneer het vonnis tot erkenning van de status van staatloze definitief is geworden. Het Hof oordeelt tot slot dat een bewijs van de indiening van de aanvraag aan de aanvrager moet worden afgeleverd en dat hij in beginsel niet tijdens de procedure het land kan worden uitgezet. Het Hof verwerpt het beroep voor het overige.

1. Context van de zaak

Het Hof heeft meermaals geoordeeld dat het ontbreken van een bepaling waarbij staatlozen een verblijfsrecht kunnen verkrijgen dat vergelijkbaar is met dat van vluchtelingen, ongrondwettig was¹. **De wet van 10 maart 2024** beoogt aan die arresten tegemoet te komen. Die wet **voert een procedure in voor de toelating tot verblijf voor staatlozen**, dat wil zeggen de personen die de nationaliteit van geen enkele Staat bezitten. In het internationaal recht wordt hun status geregeld door het Verdrag van New York van 28 september 1954. De wet van 10 maart 2024 geldt voor de staatlozen die noch internationale bescherming, noch subsidiaire bescherming kunnen genieten en die evenmin over een reëel verblijfsalternatief beschikken.

¹ Arresten nrs. [198/2009](#), [1/2012](#) en [18/2018](#).

Verschillende verenigingen die de rechten van vreemdelingen verdedigen, vorderen de gedeeltelijke vernietiging van de wet.

2. Onderzoek door het Hof

De verzoekende partijen bekritisieren in wezen de verschillen tussen de regeling die van toepassing is op de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid en de regelingen die van toepassing zijn op de internationale of subsidiaire bescherming. Die verschillen zijn volgens hen discriminerend.

Het Hof oordeelt dat de wetgever niet ertoe is gehouden staatlozen en vluchtelingen of personen die subsidiaire bescherming genieten in elk opzicht op dezelfde wijze te behandelen, gelet met name op het feit dat de staatlozen niet onder een Europese regelgeving vallen, in tegenstelling tot de vluchtelingen of de personen die subsidiaire bescherming genieten.

2.1. De voorwaarden voor de toelating tot verblijf wegens staatloosheid (B.8-B.13)

De verzoekende partijen bekritisieren de voorwaarden voor de toelating tot verblijf wegens staatloosheid op verschillende punten.

Het Hof beklemtoont allereerst dat, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, **het bewijs van de identiteit en van de herkomst van de aanvrager** van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid **kan worden aangebracht aan de hand van andere elementen dan schriftelijke documenten. De personen die te goeder trouw afstand hebben gedaan van hun nationaliteit** omdat zij geloofden dat zij een andere nationaliteit bezaten of konden verkrijgen, **voldoen** bovendien **aan de voorwaarde dat de aanvrager van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid zijn nationaliteit onvrijwillig is verloren.** Vervolgens is de vereiste dat de aanvrager geen wettige en duurzame verblijfstitel in een andere Staat heeft of dat hij er geen kan aanvragen voldoende nauwkeurig. De vereiste dat de aanvrager geen gevaar voor de openbare orde of de nationale veiligheid vormt, valt onder de verplichting voor de Staat om de openbare veiligheid te waarborgen. Het Hof verwierpt dus de kritieken van de verzoekende partijen op die verschillende punten.

Het Hof oordeelt daarentegen dat **de voorwaarde dat de aanvrager niet de nationaliteit van een andere Staat kan verwerven of verkrijgen, niet pertinent is** in het licht van de doelstelling van de wetgever om een verblijfsrecht te waarborgen voor de personen die erkend worden als staatloze. Volgens het Verdrag van New York is een persoon immers staatloos wanneer hij geen nationaliteit bezit, ongeacht of hij al dan niet de nationaliteit van een andere Staat kan verwerven of verkrijgen. Het Hof **vernietigt** dus de bestreden bepaling.

2.2. De niet-inoverwegingneming van de aanvraag (B.22-B.30)

Verschillende kritieken hebben betrekking op de bepaling die erin voorziet dat de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid niet in overweging wordt genomen in vijf gevallen (met name de indiening van een nieuwe aanvraag zonder nieuwe elementen, de klaarblijkelijke niet-naleving van de voorwaarden en het geval waarin reeds een verblijf van onbepaalde duur aan de vreemdeling werd toegekend).

Volgens het Hof hebben de vier eerste gronden voor de niet-inoverwegingneming geen onevenredige gevolgen. Het Hof beklemtoont dat het niet in overweging nemen van de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid wanneer de vreemdeling reeds tot een verblijf van onbepaalde duur in België is gemachtigd, redelijk verantwoord is door de

doelstelling van de wetgever om het verblijfsrecht te beperken tot de staatlozen die niet over een reëel verblijfsalternatief beschikken. De niet-inoverwegingneming van de aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid belet de aanvrager hoe dan ook niet om de rechten gewaarborgd bij het Verdrag van New York te genieten.

Het Hof oordeelt daarentegen dat **de vijfde grond voor de niet-inoverwegingneming, namelijk dat de aanvrager niet kan aantonen dat hij eerder over een wettig verblijf van meer dan drie maanden of over een verblijf als kandidaat-vluchteling beschikte, onevenredige gevolgen heeft**. Staatlozen beschikken vaak, of zelfs nooit, over een voorafgaande verblijfstitel. Aangezien de bestreden procedure betrekking heeft op de staatlozen die niet voldoen aan de voorwaarden om als vluchteling te worden erkend, brengt de verplichting om voorafgaand een verzoek om internationale bescherming in te dienen overigens bijkomende verplichtingen en een bijkomende termijn met zich mee, hetgeen het onderzoek van alle verzoeken om internationale bescherming kan vertragen. Het Hof **vernietigt** dus die grond voor niet-inoverwegingneming.

2.3. Het horen van de aanvrager (B.41-B.45)

De verzoekende partijen bekritisieren het feit dat het niet verplicht is om de aanvrager van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid mondeling te horen, terwijl dat wel het geval is voor kandidaat-vluchtelingen.

Het Hof merkt op dat de aanvrager van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid de pertinente elementen voor de beoordeling van zijn aanvraag schriftelijk kan overmaken op het ogenblik van de indiening van die aanvraag, hetgeen hem toelaat zijn opmerkingen te doen gelden voordat de overheid een beslissing neemt. Een persoonlijk onderhoud is echter een essentiële waarborg in een asiel- en staatlozenprocedure. Het is niet redelijk verantwoord dat een dergelijk onderhoud niet verplicht is, rekening houdend overigens met de moeilijkheid of zelfs de onmogelijkheid voor de aanvragers om schriftelijke bewijzen voor te leggen. Het Hof **vernietigt** dus de betrokken bepaling, **in zoverre zij slechts voorziet in een loutere mogelijkheid, en niet in een verplichting, om de aanvrager mondeling te horen**.

2.4. Het aanvangspunt van de toelating tot verblijf wegens staatloosheid (B.46-B.48)

De verzoekende partijen bekritisieren het feit dat het verblijfsrecht wegens staatloosheid geen aanvang neemt op het ogenblik van de indiening van de aanvraag, in tegenstelling tot wat voor de vluchtelingen is bepaald.

Het Hof beklemtoont dat er een Unierechtelijke verplichting geldt om voor kandidaat-vluchtelingen in een voorlopige verblijfstitel te voorzien. Er bestaat geen soortgelijke verplichting voor de personen die een aanvraag om toelating tot verblijf wegens staatloosheid hebben ingediend. Het Hof merkt echter op dat **de bestreden wet niets verandert aan de bevoegdheid van de familierechtbank voor de aanvragen om erkenning van de status van staatloze** (artikel 572*bis*, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek). Volgens het Hof **heeft de bestreden bepaling dan ook onevenredige gevolgen, in zoverre zij niet erin voorziet dat het vijfjarige verblijfsrecht een aanvang neemt wanneer het vonnis tot erkenning van de status van staatloze definitief is geworden**. Het Hof **vernietigt** dus de bestreden bepaling in die mate.

2.5. De lacunes in de wet van 10 maart 2024 (B.55-B.73)

De verzoekende partijen verwijten de wetgever tot slot dat hij verschillende waarborgen die de (kandidaat-)vluchtelingen genieten, niet van toepassing heeft gemaakt op de aanvragers van

een toelating tot verblijf wegens staatloosheid, met name wat betreft de inoverwegingneming van de situatie van minderjarigen, de bijzondere procedurele noden van de aanvrager, en de mogelijkheid om een rechtsmiddel met volle rechtsmacht en met schorsende werking in te dienen.

Het Hof verwerpt de meeste kritieken. Het preciseert dat, wat de minderjarige staatlozen betreft, **de overheid**, krachtens artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet, **het belang van de eventueel betrokken kinderen in aanmerking moet nemen**, ook bij het ontbreken van een uitdrukkelijke bepaling in die zin. De bewijsplicht die op de aanvrager van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid rust, moet overigens op een redelijke wijze worden ingevuld. **Niets belet derhalve dat met de bijzondere procedurele noden van de aanvrager rekening wordt gehouden**. De aanvragers van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid beschikken tot slot over een **daadwerkelijke jurisdictionele waarborg** voor een onafhankelijk en onpartijdig rechtscollege, de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, tegen de administratieve beslissingen die op hen betrekking hebben. Het Hof oordeelt dat de beperking van de toetsing tot een annulatiebevoegdheid, en niet tot een bevoegdheid met volle rechtsmacht en schorsende werking, redelijk verantwoord is.

Het Hof oordeelt echter dat **het niet redelijk verantwoord is dat de wet van 10 maart 2024 niet erin voorziet dat aan de aanvrager een bewijs van de indiening van de aanvraag om toelating tot verblijf als staatloze wordt afgeleverd en dat zij hem niet waarborgt dat tijdens de procedure geen verwijderingsmaatregel gedwongen kan worden uitgevoerd, tenzij om redenen van nationale veiligheid of openbare orde**. Het Hof vernietigt dus de bestreden wet op die twee punten.

3. Besluit

Het Hof vernietigt de wet van 10 maart 2024 in zoverre zij (1) als voorwaarde stelt dat de aanvrager van een toelating tot verblijf wegens staatloosheid niet de nationaliteit van een andere Staat kan verwerven of verkrijgen, (2) erin voorziet dat de aanvraag niet in overweging wordt genomen wanneer de aanvrager niet eerder over een wettig verblijf van meer dan drie maanden of een verblijf als kandidaat-vluchteling beschikte, (3) slechts voorziet in een loutere mogelijkheid om de aanvrager mondeling te horen, (4) niet erin voorziet dat het vijfjarige verblijfsrecht een aanvang neemt wanneer het vonnis tot erkenning van de status als staatloze definitief is geworden en (5) niet erin voorziet dat een bewijs van de indiening van de aanvraag aan de aanvrager wordt afgeleverd en hem niet waarborgt dat tijdens de procedure geen maatregel tot verwijdering van het grondgebied of tot teruggrijving gedwongen kan worden uitgevoerd, tenzij om redenen van nationale veiligheid of openbare orde. Het Hof verwerpt het beroep voor het overige.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de fundamentele grondrechten en de bevoegdheidverdelende regels door de verschillende wetgevers in België.

Dit persbericht, opgesteld door de cel media van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Het geeft een synthetische weergave van de essentiële aspecten van het arrest. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via [LinkedIn](#)